



Udstilling med spånkurve

Per-Olof Johansson, DK
og lokal indsamling

Svenska Växstolsmuseum, Glimåkra 2012



Per-Olof Johansson
KATALOG
Udstilling med spånkurve
Per-Olof Johansson, DK
og
Lokal indsamling
ISBN 978-87-92534-06-4

Fotos copyright:
Per-Olof Johansson
Marianne Petersen

Udstillingen 10.6. - 9.9.2012 på
Svenska Vävstolsmuseum
Glimåkra

Udgivet som PDF-fil
<http://per-olof.dk/exhibition.pdf>



Forord

Det er vel lidt usædvanligt at lave et katalog til en udstilling, efter at udstillingen igen er pakket i kasser! Dette er imidlertid et sådant katalog.

Eftersommeren 2011 fik jeg en opfordring fra Lillemor Johansson til at udstille en del af min samling af spånkurve på Svenska Vävstolsmuseum i Glimåkra. På mærkværdig vis fik jeg samlet et antal kurve sammen til en udstilling med en vis logik i, og Rasmus Manley ville gerne gøre hele molevitten til Glimåkra i forbindelse med nogle feriedage i det svenske. 10. juni kunne udstillingen åbne, samtidig med udstilling af lokalt indsamlede spånkurve og hårkunst fra Dalarne, udført af Nina Sparr, Våmhus. Forbindelsen mellem hårkunst og spånkurve er den, at kurvemagerne fra Dalarne fulgtes med Dalkullarne på deres salgsrejser rundt i Sverige – også til Danmark.

Mit udgangspunkt for interessen for spånkurve er imidlertid den skånske spånkurv, som den blev udført i Örkened og omegn fra o. 1870, og som førte min familie til Danmark, som man kan læse om det i min bog 'En tid med spånkurve' fra 2009.

Per-Olof Johansson, DK



På bordet:

Læseeksemplar af Per-Olof Johansson: ”En tid med spånkurve” 2009.

Udklipssamling med artikler om spånkurvemagere i Göinge.

[Utrykt artikel af] Per-Olof Johansson: Splint & chip baskets i Scandinavia as documented by paintings and photos etc. med talrige illustrationer.

Erik Nilssons utredning: Förslag til läroplan för spånkorgstillverkning. 1988. Med detaljeret vejledning til fremstilling af spånkurve, fotodokumenteret med Evert Granath.

På væggen:

Plancher: Definition af en spånkurv.

Historiske fotos.

Diverse eksempler på brug af spånkurve i illustrationer og andet.

Spånkurve samlet af Per-Olof Johansson, DK



Dorothea med spånkurv i Knislinge kirke, kalkmaleri fra o. 1460



Finsk spånkurv:

Revne fyrrespåner i opret flet.

I Helsingfors kunne jeg i 2010 på torvet købe en kurv med
hank på siden som lignede de 12 kurve, jeg havde opdaget på
et kalkmaleri fra 1520 i Rasbokil kirke i Uppland.



Spånkurve fra Dalarne har en helt anden fast karakter end Lönsboda-korgen – fordi spånen ikke er høvlet, men revet hvilket også er tilfældet med de finske og polske kurve på udstillingen. Blev især fremstillet i egnen omkring Våmhus.



To gamle kurve, den nederste har en kendt historie. Ingeborg Wildau havde kurven med fra sin barndom i 1880'ernes København og syntes jeg skulle have den p.g.a. min interesse for spånkurve! Den var blevet brugt til de årlige skovture i Dyrehaven.



Det er dette som virkelig er SPÅNKURVEN. Det er det vanskeligste punkt i formidlingen at få forklaret, at udbredelsen af denne type langt oversteg alle andre varianter i antal. Spånkurve som disse blev fremstillet i Lillerød alle år. Spånerne høvlet fyr. Under 2. verdenskrig dog af bøg, da fyrretræet ikke kunne købes i Sverige.

Da mange af kurvene er samlet på loppemarkeder, og da mange spånkurve blev importeret fra Lönsboda, er det svært at sige, hvorfra hver enkelt kurv kommer, Det forekommer også at være af mindre betydning, når de var fremstillet på samme måde.



Billeder og
prislister fra
Lillerød

Fotos fra
København
Grøntorv
o. 1910



Denne lave spånkurv blev kaldt 'bakkekurv' fordi den blev brugt ved plukningen af jordbær – med fire bakker i!



Spånkurv med låg kræver en særlig omhyggelighed ved fremstillingen, da låg og kurv skal passe sammen – så den var ikke populær at lave! Det er dog ofte den slags kurve som har overlevet, fordi ejeren har passet bedre på dem end på en almindelig kurv.



Saxflettede kurve eller kipper-flettede
Høvlet asp.
Ikke fremstillet i Danmark,
Kunne være fra Lönsboda.

Kuffert i
saxfletning



Finske kurve





I Polen blev fremstillet mange spånkurve af revne eller drejede spåner, som regel med opret flet. Sjældent at få svar på, hvorfra de stammer, kan også være fra en anden af baltstaterne.



(Øverst): Spånkurv med drejede spåner. Udført af Alf Eidelson, Lönsboda i 50'erne og foræret til samlingen sammen med andre gamle kurve, samt prislisten fra o. 1909 med fotografiet af kurvemagerne i Lillerød 1902. Alfs mor havde arbejdet på værkstedet i Lillerød i sin ungdom.



Den runde kurv har en særlig historie. Den blev populær i slutningen af 50'erne med et anstrøg af 'kunsthåndværk'. Grosseren Persson i København ville købe dem af Lillerød Spånkurvefabrik, men Pappa var ikke interesseret og henviste ham til at få den lavet i Lönsboda – hvor den siden åbenbart blev kaldt for 'dansk'!



Vasketøjskurve og spånkufferter blev ikke fremstillet i Danmark.

Den store kuffert er imidlertid gjort af *Gisla-Svennen* i Lillerød til Carl Johansson, vel engang i 1920'erne.

Til venstre plasticpose fra Netto med spånkurv, på kufferten en dåse med Den lille Rødhætte med spånkurv som motiv og dåsen med Irmepigen med spånkurv. Til Højre paraplystav af nyere herkomst, til højre for væven kurv som den måske har været brugt: med uld der skal kartes.



Disse to lågkurve er gjort af Evert Granath, Lönsboda. Den store til ham selv. Han forærede mig den, da jeg engang forklarede, at jeg i samlingen manglede den aflange kurv, vi kaldte en ribs-kurv - fordi den blev brugt på frugtplantagerne til ribsplukning. Den blev ofte lavet af sekunda-spåner, for at være billigst mulig og gik til efter sæsonens slut og derfor svær at finde.

Så fandt Evert dette fine eksemplar frem med låg! Den havde han brugt på elg jagter til den medbragte mad – den fik jeg!



Et spørgsmål alle stiller: Hvem laver spånkurve idag? Dette hefte blev udarbejdet til bilag til ansøgning om oprettelse af en kurveskole, som Evert Granath skulle stå for. Evert blev syg - og skolen nedlagt, da nogen troede han ikke vendte tilbage! Evert er model til alle billederne i heftet.



De dekorede spånkurve importerede Lillerød fra Lönsboda, men nogle år kunne leveringerne ikke følge med, og da malede vi selv.

I Danmark blev de små dekorede kurve brugt ved juletid, f.eks. ved firmajuletræ med slik og frugt til børnene.

De små dekorede lågkurve opfatter jeg som 'forlovelsesgaver' og flere af dem har da også indbrændt en sentens som lågkurven til venstre: 'En sådan korg / gör ingen sorg.'

Stemplerne til 'glödritning' er udlånt af Lönsboda Korgmuseum til udstillingen.



Den totalfarvede spånkurv er ikke Örkenedkorgens sag - men blev mode i 70'erne, da mange eksempler dukkede op fra Hälsingland.

Der er mange individuelt dekorerede spånkurve. Jeg troede at Bjørn Wiinblads med silketryk dekorerede spånkurv var et enkelt-eksemplar, men jeg har set mange af dem siden, formentlig frembragt ved silketryk (nederst). Over den to kurve - dekoration Fritjof Perssons kone Greta og det er også hende, som har lavet den lille sag ved siden af.





Den saxflettede sykurv og denne runde kurv har nok en særlig historie – vi får den dog aldrig at vide. Måske fremstillet til salg i 'Hemslöjdens' butikker, som der engang var ikke så få af, og som gav mulighed for afsætning af eksemplarer med kvalitet som kunsthåndværk.



Priskurant over Spaankurve

fra

C. Johansen's

Spaankurve-Fabrik,

Lillerød Station,

fra 1891 til 1902 ved Kvistgaard Station.

(Eneste Spaankurve-Fabrik i Danmark).

Mine Kurve er ubetinget **bedre** og **større** efter Prisen end de svenske. De bedes høfligst opbevare min Priskurant og ved første Lejlighed skrive efter et Parti, og De vil blive godt tilfreds med mine Kurve.

Spaankurve.

Nr. 1 med Hank i Enderne	20 —21"	lange	35 Øre
- 1 - —	tværsover 20—21"	—	36 -
- 2 - —	—	15—16"	— 21 -
- 3 - —	—	13—14"	— 15 -
- 4 - —	—	11—12"	— 11 -
- 5 - —	—	10—11"	— 9 -
- 6 - —	—	8—9"	— 7 -
- 7 - —	—	6—7"	— 6 -

Exportkurve 19" lange 21 Øre

- 1 med Laag 13—14"	lang pr. Dusin	4,50 -
- 2 — 11—12"	-	3,50 -
- 3 — 8—9"	-	2,40 -

100 Blandede 12,00 -

Sæberis pr. Snes Kr. 1,00.

Priserne ere alle pr. større eller mindre Parti og **kun Netto og pr. Kontant.**

Exprestrykkeriet, Kjøbenhavn.

1109

Carl Johansson kaldte sig her i 1909 Johansen for at profilere kurvene som danske!

Spånkorgar

tillverkade i Lönsboda med omnejd av bland andra

Fritjof och Greta Persson

Hulda Bengtsson

Evert Granath

Ivar Ågren

Lisbeth Carlsson

Mikael Thomasson





Fem handskekurve
og lille kurv,
måske til juletræet.



Seks små kurve til
juletræet





Desværre har jeg ikke styr på, hvem som i hvert tilfælde har lavet kurvene i denne afdeling.







Events

Örnsköldsvik **Värvstolsmuseet** Glimåkra



10 juni - 9 september
Spånkorgar
en viktig näring i Göinge
och Danmark
Hårkonst från Våmhus
Nina Sparr, Ateljé Sabina

Öppettider
ons, tors, sön 14.00-16.00 tis 18.00-20.00
Hantverksgatan 14 Glimåkra, 044-433 40
www.vavmuseum.se



Øverst: Per-Olof introducerer udstillingen af sine spånkurve.
Nederst: Bertil Nilsson fortæller om Lönsboda Korgfabrik.





Lejlighedsvis kurvemager Joachim Svensson, oprindelig fra Lönsboda demonstrerer opfletningen af en spånkurv.





Nygifte: Hårkunstner [Nina Sparr](#) og Roland
Nederst to hårsmykker af Nina at hænge i ørerne.



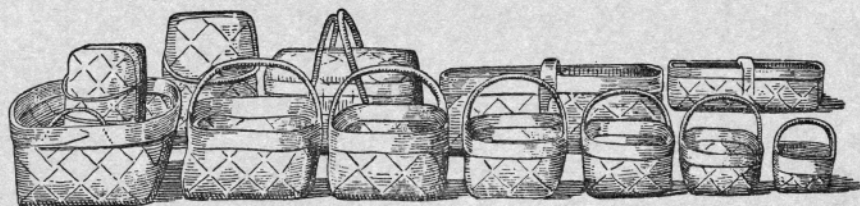


Selvfølgelig var der også en familjedag, hvor det var muligt at prøve at væve sammen med Lillemor Johansson. Et forsøg med at væve med spåner på den store væv.



Priser på lagervarer

Nr.	Udførelse	Længde i cm ca.	Bredde i cm ca.	Højde i cm ca.	Pris pr. stk.	Nr.
1	med hank tværs over	55	35	17	10,00	1
1 ^{1/2}	" " " "	50	32	16	8,80	1 ^{1/2}
2	" " " "	42	32	16	5,80	2
2 ^{1/2}	" " " "	38	27	15	5,10	2 ^{1/2}
3	" " " "	36	26	14	4,30	3
4	" " " "	32	22	13	3,55	4
5	" " " "	29	20	11	3,05	5
5 ^{1/2}	" " " "	27	19	10	2,55	5 ^{1/2}
6	" " " "	24	18	9	2,40	6
6b	" " " "	22	15	8	2,30	6b
7	" " " "	18	13	7	1,85	7
7b	" " " "	16	12	7	1,75	7b
2 ^{1/2}	" " " bakkekurv	38	28	6	4,60	2 ^{1/2}
Export	" " " "	52	20	18	5,15	Export



- Spånkurve af højeste kvalitet -

Lillerød Spånkurvefabrik: Priser og størrelser på spånkurvene 1966.